

Fastsættelse og hvad dermed staar i Forbindelse. I Virkeligheden gaar Lovforslaget kun ud paa at fastsætte et Maksimum, ud over hvilket der ikke maa gaa, og inden for dette Maksimum beholder Administrationen fri Hænder. Jeg skal ikke bestride, at det er en Selvfølge, at Administrationen maa have et ikke ringe Spillerum, en ikke ringe Handlefrihed med Hensyn til Ordningen af de herhen hørende Spørgsmaal, idet det, som ogsaa Bemærkningerne til Lovforslaget lægge Vægt paa, jo er en økonomisk Bedrift, hvorom det her drejer sig, i hvilken man ikke altid kan gaa efter paa Forhaand fast afstufte Administrationsregler. Men der er dog, selv bortset fra de egentlige Takstbestemmelser, i alt Fald nogle af Punkterne i dette Ufsnit, som det forekommer mig, der ikke er Grund til at lade henstaa saa fuldstændig i det tvivlsomme, som Lovforslaget gør. Dette gælder først om saadanne Spørgsmaal som det fri Rejsegods, Fragt for Rejsegods, Betalingen for Ekstratog osv., Ting, som meget vel kunde drages ind under Lovens Forrifter. Men ganske særlig gælder det om Bestemmelserne i § 65, hvilken Paragraf er overstrevet: „Særlige Overenskomster og Fribefordring“. Her forbeholder Ministeren sig fuldkommen fri Raadighed med Hensyn til at fastsætte særlige Bestemmelser om forskellige Forhold, blandt andet om Befordring af „militære Personer og Gods“ og dernæst fuldstændig Raadighed til at fastsætte Reglerne for fri Befordring af Personer og Gods. Det forekommer mig, at selv om man ser bort fra, om det i og for sig vilde være ønskeligt for Lovgivningsmagten at give Administrationen fuldstændig fri Hænder i saa Henseende, er det et stort Spørgsmaal, om Administrationen selv er tjent med at faa en saadan Frihed. Mon det ikke ofte er saa, at Ministeren kan trænge til i en Lovbestemmelse at have et Rygstød over for de Krav, som i saa Henseende blive stillede til ham? Forholdet har hidtil været det, at Ministeren paa egen Haand har maattet træffe Afgørelsen i alle slige Sager; det har hidtil maattet gaa, uden at der har været nogen Lovbestemmelse derom, og i Forholdets usikre Karakter har der da allerede ligget en vis Styrke for Ministeren til at tunne modstaa Krav; han har kunnet sige, at han ikke paa eget Ansvar vilde finde det rigtigt at gaa saa vidt, som det forlangtes, og hvad man nu ellers ved saadanne Lejligheder passende kan anføre. Men naar man fremtidig kan komme til Ministeren og vise hen til en Paragraf, hvorefter han har fuldstændig carte blanche til at gøre, hvad han vil, er jeg bange for, at Ministeren let kan

komme til at angre, at han har faaet en saadan ubegrænset Myndighed. (Udbrydelse af Ministeren for offentlige Arbejder [Ingerslev].) Ja, der kan komme mange Slags Krav. Jeg er tilbøjelig til at tro, at dette er et af de Spørgsmaal, som det er hensigtsmæssigt for Udvalget at tage under nærmere Overvejelse.

Hovedinteressen ved Forslaget knytter sig imidlertid til Spørgsmaalet om Fastsættelsen af Taksterne. De to ærede Talere, der have haft Ordet, ere jo allerede gaaede vidtløftig ind derpaa, og jeg har ikke væsentligt at tilføje til de forskellige Detailbemærkninger, de have fremsført. Derimod vil jeg gerne henlede Opmærksomheden paa et lidt mere almindeligt Synspunkt. Med Hensyn til Taksternes Fastsættelse, maa et væsentligt Spørgsmaal blive det: hvor stort Udbytte venter eller ønsker man at faa af Statsbanedriften? Vanker man, at denne Forretning skal drives saaledes, som man driver en anden økonomisk Virksomhed, i det Næmmed gennem Udbyttet at faa et nogenlunde rimeligt Udbytte af den deri anbragte Kapital, eller lægger man Vægten paa, at den Nytte, som Banerne gøre for det økonomiske Liv i det hele taget, maa veje op mod den Mindreindtægt, eller om man vil, det Tab, som Statskassen lider derved, at Banerne give et forholdsvis ringe Udbytte? Der er ingen Tvivl om, at den Opsættelse, hvorefter vi hidtil have administreret vore Baner, er den sidste, og jeg tror, det vilde være ganske unyttigt at forsøge paa at komme bort derfra. Det er ikke det System, det Synspunkt, ud fra hvilket Jærnbaneadministrationen i de fleste andre Lande finder Sted; man søger i Reglen at faa et saa stort Udbytte, som man efter Omstændighederne kan faa, eller i hvert Fald en rimelig Rente af de i Banerne anbragte Kapitaler. Jeg gentager imidlertid, det nytter hos os sikkert ikke at prøve paa at slaa ind paa den Vej, og det staar heller ikke for mig som noget i og for sig urigtigt at foretrække den anden Vej; kun maa man være paa det rene med, at det Indtægtstab, Staten lider, i Virkeligheden er en Understøttelse, som under denne Form ydes til Befolkningen i det hele og særlig til de forskellige økonomiske Erhverv. Saa den anden Side maa der dog, hvis man ikke vil ud sætte sig for rene Urimeligheder, være en vis Grænse, under hvilken man foresætter sig selv, at man ikke ønsker at gaa ned. Hvis det er Meningen, at man i Stedet for 4 pCt. vil lade sig nøje med 2, 1 eller $\frac{1}{2}$ pCt., nu vel, saa er der et Holdpunkt, det bliver da Opgaven at søge at administrere Banen saaledes, at man omtrent faar dette Udbytte. Man